

НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ: РОЗРОБКА ДИСЕРТАЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

II. Цикл професійної підготовки

2.1. Нормативні дисципліни

ВИКЛАДАЧ:

Чернобровкін Володимир Миколайович, доктор психол. наук, професор

e-mail: chernobrovkin@ukma.edu.ua

ЗАГАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ: 3 ECTS (90 год.)

Заняття в аудиторії: 26 год (14 годин лекцій + 12 практичних занять) .

Іспит – 2 год.

Самостійна робота слухачів курсу: 60 год.

Форма підсумкового оцінювання: іспит

АНОТАЦІЯ

Анотація дисципліни. Курс знайомить аспірантів із чинними вимогами до дисертаційних досліджень у галузі психологічної науки, надає методологічну, методичну і практичну підготовку до здійснення дисертаційного дослідження з психології та викладу його результатів у тексті дисертації, визначення мети і завдань дослідження, його теоретико-методологічних засад і джерельної бази, основних етапів роботи над темою.

Курс передбачає проведення занять в інтерактивному форматі. Очікуваний результат курсу – підготовка аспірантами індивідуальних дисертаційних проектів за затвердженими темами.

Мета вивчення дисципліни – формувати вміння визначати дизайн дисертаційного дослідження, використовувати поняттєвий апарат сучасної психологічної науки; розширити й поглибити навички добору якісних та кількісних методів проведення психологічного дослідження відповідно до його мети та завдань, планувати його етапи, кількісно і якісно інтерпретувати його результати, викладати результати дослідження у вигляді статті, тез, доповіді тощо.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ І ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Результати навчання	Методи викладання і навчання	Форми оцінювання
<p>ПРН-1. Здійснювати наукове дослідження у відповідності до засадничих принципів логіки наукового пізнання.</p> <p>ПРН-2. Формулювати переконливі аргументи на підтвердження наукових гіпотез.</p> <p>ПРН-3. Виявляти нові тенденції розвитку науки (фахової галузі) і критично оцінювати їхній потенціал.</p> <p>ПРН-4. Визначати ціннісні та етичні засади наукової діяльності й керуватись ними у власному дослідженні.</p>	<p>Лекція</p> <p>Виконання творчих завдань (тематичне моделювання)</p>	<p>Поточний контроль</p> <p>Колегіальне оцінювання</p> <p>Підсумковий контроль та оцінка</p>
<p>ПРН-12. Володіти навичками пошуку та коректного формулювання теми науково-психологічного дослідження.</p> <p>ПРН-13. Визначати джерельну базу науково-психологічного дослідження.</p> <p>ПРН-14. Визначати методологічні засади психологічного дослідження.</p> <p>ПРН-15. Володіти навичками ефективного планування та здійснення психологічного дослідження.</p>	<p>Лекція</p> <p>Дискусія</p> <p>Створення авторської тематичної презентації</p> <p>Створення презентації основних положень</p>	<p>Поточний контроль</p> <p>Колегіальне оцінювання</p> <p>Підсумковий контроль та оцінка</p>
<p>ПРН-16. Використовувати міжнародні академічні стандарти.</p>	<p>Створення авторської тематичної презентації</p> <p>Створення презентації основних положень</p>	<p>Поточний контроль</p> <p>Колегіальне оцінювання</p>
<p>ПРН-18. Оброблювати первинні матеріали емпіричного психологічного дослідження і визначати на цій основі методи аналізу, інтерпретації, формування і перевірки наукових гіпотез.</p>	<p>Виконання творчих завдань (тематичне моделювання)</p>	<p>Поточний контроль</p> <p>Колегіальне оцінювання</p>

ПРН-20. Демонструвати принципи академічної доброчесності і високої академічної культури.	Дискусія Виконання творчих завдань (тематичне моделювання)	Поточний контроль Колегіальне оцінювання Підсумковий контроль та оцінка
--	--	---

ЗМІСТ КУРСУ

Вступне слово

Курс спрямований на формування в аспірантів знань щодо сучасних вимог до дисертаційних досліджень з психології рівня «доктор філософії у галузі психології», особливості здійснення дисертаційного дослідження та викладу його результатів, визначенням мети і завдань дослідження, його теоретико-методологічних засад і джерельної бази, основними етапами роботи над темою.

Курс має виразну практичну спрямованість. Положення, які розглядаються в лекційній частині курсу, тісно пов'язані з виконанням творчих практичних завдань.

Тематичний план

№ з/п	Теми занять	Кількість годин
1.	Тема 1. Науково-дослідницька діяльність, її структура Місце дослідницької діяльності у роботі фахівця. Професіонал як дослідник. Наука, наукове знання, його характеристики. Виробництво наукового знання. Структура науки. Сучасні наукові пріоритети України. Наукові школи. Організаційна структура наукових досліджень в Україні. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) (29 березня 2016 р.). Академічна доброчесність. Академічна відповідальність.	2 год.
2.	Тема 2. Дисертаційне дослідження з психології <i>Підготовчий етап психологічного дослідження.</i> Вибір теми та постановка проблеми. Визначення предметної області дослідження, формування припущень. Відображення предметної області дослідження у вступі до дисертаційної роботи. Вступ до дисертації (актуальність теми дослідження; формулювання об'єкта, предмета, мети, гіпотези, завдань, визначення методів, експериментальної бази, наукової новизни, практичного значення роботи, інформація про апробацію та впровадження результатів дослідження, публікацію, структуру та обсяг дисертації). <i>Теоретичні та методологічні основи психологічного дослідження.</i> Підходи вивчення предмета дослідження в	6 год.

	<p>різних концепціях, теоріях та підходах. Вибір ракурсу теоретичного аналізу предмета дослідження та його відображення в теоретичному розділі тексту роботи. Вимоги до написання теоретичного розділу. Типові помилки у процесі написання теоретичного розділу.</p> <p><i>Емпіричне дослідження з психології.</i> Різні методології його побудови та проведення. Методологія DIME: якісне дослідження та його методи; розробка та адаптація діагностичного інструмента; рандомізоване контрольоване дослідження.</p> <p><i>Констатувальне дослідження в психології:</i> організація, дизайн; його презентація в матеріалах дисертації.</p> <p><i>Формувальне / розвивальне дослідження в психології,</i> його методологія. Особливості проведення та опису формувальної частини психологічного дослідження.</p> <p><i>Обробка та презентація результатів психологічного дослідження,</i> підведення його підсумків. Загальні вимоги до написання висновків до дисертаційної роботи з психології.</p> <p><i>Джерельна база психологічного дослідження.</i></p>	
3.	<p>Тема 3. Методи математичної статистики в дисертаційному дослідженні з психології</p> <p>1. Загальна інформація про математико-статистичні методи та їх використання у психологічному дослідженні.</p> <p>2. Міри центральної тенденції (середнє арифметичне, мода, медіана);</p> <p>3. Міри розподілу даних (розмах розподілу, стандартне відхилення, дисперсія);</p> <p>4. Показники тісноти зв'язку (кореляційний аналіз – рангова та/або лінійна кореляція);</p> <p>5. Статистичні критерії (χ^2, t - критерій значущості відмінностей Стьюдента);</p> <p>6. Факторний аналіз (метод скорочення початкового набору ознак, що вивчаються, шляхом їх переведу в комплексні узагальнені фактори) та ін.</p>	4 год.
4.	<p>Тема 4. Оформлення дисертації з психології</p> <p>Обсяг роботи, шрифт, міжрядковий інтервал тощо.</p> <p>Титульний аркуш, анотація, зміст.</p> <p>Посилання в дисертації.</p> <p>Таблиці, графіки, діаграми, рисунки.</p> <p>Список використаних джерел.</p> <p>Оформлення додатків.</p>	2 год.

Практичні заняття	Практичне заняття 1. Постановка проблеми і визначення теми.	2 год.
	Практичне заняття 2. Вступ до дисертації. Поняттєвий апарат дисертаційного дослідження	2 год.
	Практичне заняття 3. Джерельна база психологічного дослідження та його теоретичні засади	2 год.
	Практичне заняття 4. Дизайн дослідження. Якісні та кількісні стратегії в емпіричному дослідженні.	2 год.
	Практичне заняття 5. Методи отримання емпіричних даних та процедури їх обробки. Репрезентація результатів дослідження та його висновки.	2 год.

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Форми оцінювання	Кількість	Максимум балів за 1	Разом
Участь у дискусії на практичному занятті	5	4	20
Творче завдання	4	10	40
Тематична презентація	2	5	10
Іспит	1	30	30
Разом			100

ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності за кожним із запланованих видів робіт здійснюється у відповідності до таких критеріїв:

Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Участь у дискусії на практичному занятті	3-4	Аспірант бере активну участь у дискусії, ставить питання, дає зворотний зв'язок, обговорює презентацію творчих завдань, підготовлених іншими учасниками.
	1-2	Аспірант бере участь у дискусії, ставить питання, при обговоренні презентації творчих завдань, підготовлених іншими учасниками.
Творче завдання	9-10	Творче завдання підготовлено і виголошено вчасно, з максимальним використанням рекомендованої літератури. Текст і доповідь структуровані, логічні, послідовні; містять елементи проблемного підходу. Доповідач

		демонструє володіння матеріалом і здатність відповісти на запитання групи.
	6-8	Творче завдання підготовлено і виголошено вчасно, але є деякі неточності у формулюваннях основних понять дисертаційного дослідження.
	3-5	Творче завдання підготовлено і виголошено вчасно, але є суттєві неточності у формулюваннях основних понять дисертаційного дослідження. Доповідач демонструє певні труднощі у відповідях на запитання
	1-2	Творче завдання підготовлено із запізненням та/або містить прогалини та помилкові твердження. Доповідач не демонструє належної підготовки та/або не готовий відповідати на змістовні запитання.
Тематична презентація	5	Презентацію виконано і подано вчасно; автор демонструє належний рівень знань і розуміння теми, виявляє аналітичні здібності, здатність до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення. Роботу оформлено відповідно до вимог.
	3-4	Презентацію виконано і подано вчасно; автор демонструє достатню обізнаність у темі модулю. Виклад має логічний і послідовний характер, однак у тексті наявні певні неточності. Окремим частинам викладу бракує аналітичного характеру.
	1-2	Презентацію виконано і подано із запізненням; автор демонструє недостатню обізнаність у презентованій темі. Виклад має недостатньо логічний і послідовний характер. Змісту презентації бракує аналітичного характеру.
Іспит	28-30	Екзаменаційну роботу виконано на високому рівні обізнаності з тематики курсу; аспірант володіє ключовими поняттями курсу, виявляє навички визначення етапів дослідження, добору методів і процедур та підходів до опрацювання емпіричних даних психологічного дослідження. Текст екзаменаційної роботи написано з дотриманням наукової стилістики.
	23-27	Екзаменаційну роботу виконано на достатньому рівні обізнаності з тематики курсу; аспірант володіє ключовими поняттями курсу, виявляє достатній рівень розвитку навичок визначення етапів дослідження, добору методів і процедур та підходів до опрацювання емпіричних даних психологічного дослідження. Текст екзаменаційної роботи має певні неточності та порушення наукової стилістики.
	18-22	Екзаменаційну роботу виконано на задовільному рівні обізнаності з тематики курсу; аспірант володіє основними поняттями курсу, виявляє окремі навички визначення етапів дослідження, добору методів і процедур та підходів до опрацювання емпіричних даних психологічного дослідження. Текст екзаменаційної роботи має неточності та порушення наукової стилістики.

	17 і нижче	Екзаменаційну роботу виконано на незадовільному рівні обізнаності з тематики курсу; аспірант не володіє основними поняттями курсу, не виявляє окремі навички аналізу і структури дисертаційного дослідження, визначення етапів дослідження, добору методів і процедур та підходів до опрацювання емпіричних даних психологічного дослідження. Текст екзаменаційної роботи має суттєві неточності та порушення наукової стилістики.
--	------------	--

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та шкалу ECTS

За шкалою університету	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	
91 – 100	Відмінно	Зараховано	A (відмінно)
81 – 90	Добре		B (дуже добре)
71 – 80			C (добре)
66 – 70	Задовільно		D (задовільно)
60 – 65			E (достатньо)
30 – 59	Незадовільно	Не зараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1 – 29			F (неприйнятно – з обов’язковим повторним курсом)

Мінімальний пороговий рівень оцінки за роботу в семестрі (допуск до заліку) складає 30 балів. **У разі отримання оцінки «неприйнятно»** (нижче 29 балів) аспірант зобов’язаний повторно вивчити дисципліну. У разі отримання оцінки «незадовільно» аспірант має право на перескладання до початку наступного навчального періоду. При цьому максимальна підсумкова оцінка після перескладання може бути лише «достатньо».

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Положення про Академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА» (затверджене наказом № 112 від 07.03.2018 року)

https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normativna-baza-naukma/6-systema-zabezpechennia-iakosti-osvitnoi-diialnosti-ta-iakosti-vyshchoi-osvity/71-normativni-dokumenty

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Рекомендовані посібники

1. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень з психології. Вид-во: «Центр навчальної літератури», 2008. – 360 с.
2. Бреслав Г. М. Основы психологического исследования / Г. М. Бреслав. — М. : Смысл; Издательский центр «Академия», 2017. — 496 с.
3. Ладанюк А.П., Власенко Л.О., Кишенько В.Д. Методологія наукових досліджень. Вид-во: «Ліра-К», 2018. – 352 с.
4. Мальська М.П., Пандяк І.Г. Організація наукового дослідження. Вид-во: «Центр навчальної літератури», 2017. – 136 с.
5. Методологія і методи наукових досліджень. Навчальний посібник / [Лівінський О.М., Курок О.І., Гридякін В.М., Зінченко В.П.] – Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2012. – 196 с.
6. Паниотто В.И. Количественные методы в социологических исследованиях / В.И. Паниотто, В.С. Максименко. – Киев, 2003. – 274 с.
7. Сидоренко В.К. Основы научных исследований: Навчальний посібник / В.К. Сидоренко, П.В. Дмитренко. - К.:РНКЦ «ДІНІТ», 2000. - 259 с.

Додаткова література:

1. Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психодиагностике. 3-е изд. – СПб. : Питер. 2007. – 688 с.
2. Дорфман Л.Я. Методологические основы эмпирической психологии: от понимания к технологии. М.: Смысл, 2005. – 288 с.
3. Дружинин В.Н. Экспериментальная психология. – 2-е изд., доп. – СПб: Питер, 2000. – 320 с.
4. Корнилова Т.В. Введение в психологический эксперимент. М.: Изд-во МГУ; Че-Ро, 1997. – 256 с.
5. Рибалка В.В. Методологічні питання наукової психології (Досвід особистісно-центрированої систематизації категоріально-поняттєвого апарату). Київ: Ніка-Центр, 2003. – 240 с.

Рекомендовані електронні ресурси

Open Education Europa. The Gateway to European innovative learning
<http://www.openeducationeuropa.eu/>